

סוגיות בדף היומי

חולין ק"ט: "אלא מעתה תפילין היכי כתבינן"

נקט תפילין להאליס את קושיתו, וכל שכן ספר תורה ומזוזה שהם נכתבים במקום שיער, ודאי אין כתיבתם תמה, אלא אפילו (ראשונים)

חולין ק"ט: "כל נקב שהדיו עובר עליו – אינו נקב"

אבל אין הדיו עובר עליו – פסול, ואפילו הנקב מוקף דיו בכל צדדיו ואין האות חלוקה לשתיים – אין זו כתיבה תמה. (עפ"י ט"ז א"ח לב סק"ז). ואולם כיון שבאופן זה, שאין האות מופסקת, לא בטלה צורת האות, והפסול אינו אלא משום דין 'כתיבה תמה' שנסדקה האות לגמרי, שלא בטלה צורת האות. (יוסף דעת)

חולין ק"כ: "והא דתניא... וההקדש... משקין היוצאין מהן כמותן"

שכתב הרמב"ם (מעילה א, ג) שאזהרת מעילה נלמדת מ"לא תוכל לאכל בשערך" – אם כן י"ל שזה דווקא באכילה, אבל בשאר הנאות אפשר שאין מלקות, ואיסורו נלמד מדין מעילה שאמרה תורה. ואם פוגמו, עובר בלאו ד"לא תעשו כן".

(עפ"י חזון איש – ר"ד. וע"ש אריכות רבה לעניין שביעית, ולעניין מיץ הנסחט מפירות הדר).

(יוסף דעת)

חולין ק"כ: "פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה. הביא ענבים ודרכן מנין, תלמוד לומר תביא... אינו מביאין בכורים משקה אלא היוצא מן הזיתים ומן הענבים"

לדעת ר' יהושע, אפשר להביא יין ושמן ביכורים, ואילו לשאר הדעות, אין מביאים משקה כלל, אף לא יין ושמן. וכוונת הברייתא שאם הביא ביכורי ענבים למקדש, ולאחר מכן דרכן – כל דיני ביכורים נשארם על היין, וזר האוכלם חייב, כאוכל ביכורים. (ובדעת הרמב"ם להלכה – הכסף-משנה (בכורים ב) מפרש שפסק כר' יהושע, ואילו הנצי"ב (בחידושו כאן) פרש שפסק כמו המשנה בחלה ודלא כר' יהושע, שאין להביא בכורים יין ושמן).

חולין קכב. "דבר תורה עור אדם טהור, ומה טעם אמרו טמא, גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין"

ועתה שגזרו טומאה על העור, לא יבואו לעשות כן – שיש טיפשים שאינם חוששים לאיסור וחוששים לטומאה, וכדרך שאמרו (ביומא כג), שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיות דמים (עפ"י ראשונים). וכבר עמדו הראשונים לבאר מדוע נקטו אביו ואמו דווקא, ולא שאר אדם. ונחלקו השיטות אם יש איסור הנאה מעור המת. (ע' בראשונים כאן, בסנהדרין מה. ובנדה נה. ועתוס' זבחים עא. ש"ת הרשב"א יע')

(יוסף דעת)

אי אמר לי יהושע בן נון משמיה (מפומיה) לא צייתנא ליה' –
 'כתוב בסוף ספר ארחות חיים: אדם מריב עם חברו ואמר לו, איני מקבל ממך אם היית כמשה רבינו – מלקין אותו משום בזיון עכ"ל. ונראה לי דמשום הכי אמרו בגמ' 'אילו אמרה יהושע בן נון מפומיה לא צייתנא ליה' ולא אמרו אילו אמרה משה'. (לשון הבית-יוסף י"ד סו"ס י"ד דמב. (וע' בט"ז שם סק"כ).

חולין קכב "ארבעת מילין לגבל ולתפלה..."

וע' בבאור הלכה (רלב) שכל אלו שאמרו 'אם התחילו אין מפסיקין', כגון הסועד בזמן המנחה, אפילו התחיל באיסור – מן הדין אין צריך להפסיק אף אם ע"כ יאלץ להתפלל ביחידות, שלא הטריחוהו חכמים בדיעבד להפסיק מעיסוקו. ובספר 'תפילה כהלכתה' כתב שיש למחות ביד בעלי החנויות שמתפללים ביחידות. ולכאורה לפי דברי הבאור-הלכה ה"ל אין כאן עבירה, ואין למחות. (ובלא"ה במקום הפסד ממון מותר, אך לא במקום מניעת רווח. ע' משנ"ב צ סק"ט, שבט הלוי ח"ד ז). וכן זקן שקשה עליו ההליכה לבית הכנסת, וכן מי שתש כוחו, הגם שלא נפל למשכב – כתבו הפוסקים (ע' משנ"ב צ סק"ט, שו"ת משיב טעם מג) שמותר לו להתפלל ביחידות. ואולם, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ו כא, ג) שאסור לאדם ללכת לשם תענוג בעלמא, ללא סיבה של פרנסה או רפואה וכדו', למקום שאין בו מנין, שאסור להכניס עצמו למצב שתבטל מצוה דרבנן.

ובנידון שדן באגרות-משה, אודות מניעת לימוד עד שעות מאוחרות, היה מקום לדון גם זאת באופנים מסוימים כשאר טירחות הנזכרות, שלא הטריחוהו בהם להתפלל בציבור. וכן יש מקום לדון כאשר מלמד לאחרים – ע' להלן קלג. במה שאמרו על אביי שלא נשא כפיו משום אונס, ופרש"י שהיה עוסק לתלמידיו בעת שהצבור נאספים לבית הכנסת. וצ"ע. (יוסף דעת)

